

مازنان، از پس مسئولیت‌ها برمی‌آییم

فرزانه صادق مالواجرد
وزیر راه و شهرسازی

جای افتخار و بسی خوشبختی است که الگوی زنان ایرانی، حضرت فاطمه زهرا(س) است که مرکز توجه کائنات بوده و اهل سنت و تشیع اذعان دارند که خشم بانو خشم خدا و خشنودی بانو فاطمه زهرا(س) خشنودی خداست. زهرا دختری است که در سختی‌ها غمگسار پدر و در خانه تربیت‌کننده فرزندان بزرگی است که در جامعه مثال و مانندی ندارد، بانویی رهبر است که در همه زمینه‌ها الگوست. امروز حضور ارزش‌آفرین زن در اجتماع، کارایی او و تأثیر بسزایش در اقدامات و تصمیم‌گیری‌های مهم به برکت انقلاب اسلامی بوده و تأکید می‌کنم نقش نخست زن به‌عنوان مأموریت مهم او، «مادر بودن» نباید فراموش شود و هر اقدامی که به تضعیف یا از بین بردن نقش مادری بینجامد؛ اقدام غیرعقلایی است، اما امام راحل که همروز ولادت این بانوی بزرگوار هستند، به ما آموخته که زن می‌تواند در عین مادر بودن، در تحولات کشور هم مؤثر باشد، همچنین این موضوع به کرات در سخنرانی‌های مقام معظم رهبری (مدظله العالی) نیز عنوان شده است. زن در نقش همسر، دختر و مادر در خانواده مرکز توجه است و آنچه در فرهنگ ایرانی و اساطیری پررنگ است، نقش او در خانواده است. امروز بانوان شاغل در وزارت راه و شهرسازی در تمامی حوزه‌ها بسیار اثرگذار حرکت می‌کنند و علت آن ارتباط بی‌واسطه با مردم در حوزه‌های حمل‌ونقلی و مسکن است که مردم نیز متوجه آن هستند. بحمدالله به‌رغم همه سبامی‌های و تحریم‌های خارجی علیه کشورمان بخصوص در حوزه زنان، امروز توانسته‌ایم در حوزه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و هنری این آب و خاک به بهترین شکل نقش خود را ایفا کنیم، در ایران امروز هیچ محدودیتی برای نقش‌آفرینی زنان وجود ندارد. به‌طوری‌که تدبیر و خرد زنان ایرانی جایگاه خود را در جامعه باز کرده و ثابت کرده‌ایم که به بهترین شکل از پس مسئولیت‌ها برمی‌آییم، اگرچه قبول هر نقشی، مسئولیت‌ها و چالش‌هایی را در پی دارد. نقش زنان شاغل به‌عنوان مادر خانواده در تربیت فرزندان از اهمیت بالایی برخوردار است و معتقدم کیفیت زمانی که برای خانواده اختصاص می‌دهیم مهم بوده و مدیریت این زمانبندی برای ایفای نقش مادری، همسری و شغلی هنرمندی ما زنان را نشان می‌دهد، از خود نباید غافل باشیم و باید به سلامت روانی و جسمانی خود نیز توجه کنیم. اما توصیه به مدیران در تمام سطوح وزارت راه و شهرسازی این است که برنامه‌های میلاد باسعادت حضرت فاطمه زهرا(س) در عین سادگی باید آنگونه که شایسته مقام والا و جایگاه آن حضرت است، برگزار شود.

به یاد بسپاریم از جمله مناسبت‌هایی که در تکتک خانه‌ها و در میان همه مردم ایران و همه اقوام و گروه‌ها، گرامی داشته شده و نهاده شده و با هیچ مناسبت دیگری قابل مقایسه نیست و از این منظر موجب انسجام و همدلی در میان اقشار مختلف جامعه بوده و بسیار وحدت‌بخش است، همین مراسم گرامیداشت روز زن و مقام مادر است. مردم در پاسداشت این مناسبت، از ما جلوتر هستند و ما باید پشت مردم حرکت کنیم و حمایت‌کننده و تکمیل‌کننده جشن‌های آنان باشیم.

گرامیداشت روز زن

یکشنبه ۲ دی ۱۴۰۳ • شماره ۸۴۴۴

«ایران» چالش‌های پیش روی زنان را بررسی می‌کند

کلیشه‌های ضد زن

گزارش

سمیه افشین‌فر

خبرنگار

توجه به جایگاه زنان در بخش‌های مختلف فعالیت‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی یکی از مهم‌ترین ملزومات هر جامعه‌ای است؛ در این میان زنان از گذشته تاکنون همواره برای تصاحب فرصت‌های شغلی و به اثبات رساندن خود در عرصه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با موانع و چالش‌های بسیاری روبه‌رو بوده‌اند و تلاش آنها در ادوار مختلف برای اینکه موانع و چالش‌ها را از سر راه خود بردارند، در بسیاری موارد ناکام و در مواردی نیز موفقیت‌آمیز بوده است. اما زنان تحصیلکرده کشورمان که امروز بخش عظیمی از افراد جامعه را شکل می‌دهند همچنان با چه چالش‌هایی مواجهند؟

زخم عمیق باورهای غلط

«ختر از خانه بیرون نمی‌روم»، «زن ضعیفند»، «زن جنس حساس است» و ده‌ها عبارت مشابه آن، در گوش بسیاری از زنان و دختران، کلامی آشناست؛ واژه‌هایی که با شنیدن هر باره، تکه‌ای از باور و اعتماد به نفس نسبت به توانایی‌ها و استعدادهایشان از جا کنده می‌شود. دکتر روح‌الله ساعی، جامعه‌شناس به «ایران» می‌گوید: «در حالی که بارها توانمندی‌های زنان در عرصه‌های گوناگون ثابت شده اما وجود برخی الگوهای رفتاری و کلیشه‌های فرهنگی نادرست درباره دختران و زنان میان خانواده‌های ایرانی، باعث محدودیت در فعالیت‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی برای آنها شده است. هر چند در جامعه ما زنان با موانع و چالش‌های متعددی روبه‌رو هستند اما این چالش‌ها عمدتاً موانع اجتماعی و اقتصادی هستند که سبب نابرابری‌های مختلف جنسیتی شده و بر حضور زنان در جامعه سایه می‌اندازد. این جامعه‌شناس با تأکید بر اینکه ریشه باورهای غلط در نگاه مردانه است، می‌گوید: «زنان باورهای غلط که ریشه در نگاه مردانه دارد، زنان را از هر نظر به عنوان یک جنس ضعیف در نظر می‌گیرند. این نگاه که بدون توجه به کارکرد زنان در بطن جامعه تنها کارکرد آنها را تولیدمثل

تعبیر می‌کند، می‌تواند در نگاه بسیاری از مردان جامعه مشاهده کنید؛ یعنی خیلی از مردان فقط به خاطر فرزندآوری به ازدواج تن می‌دهند و همین الگوهای فرهنگی محدودکننده نشأت گرفته از نگاه غلط گذشته، چالش‌های زیادی را برای زنان جامعه ایجاد می‌کند.»

موانع ساختاری مانع رشد زنان در جامعه

در کشور ما قوانین حمایتی از زنان آنچنان که باید و شاید وجود ندارد. اگر هم این قوانین باشند تعدادشان کم است و چندان تأثیرگذار نیستند. این مسأله را دکتر ساعی با عنوان موانع ساختاری یا نهاده‌بینه شده در جامعه مطرح می‌کند: «وجود قوانین و مقررات تبعیض‌آمیز به طور مستقیم و غیرمستقیم زنان را با چالش‌هایی در جامعه مواجه می‌کند. اگر با نگاهی زنانه به قوانینی که مربوط به ارث یا ازدواج و وقت یا حتی قوانین حوزه کار است توجه کنید، متوجه برخی از این نابرابری‌ها می‌شوید؛ البته قوانین لزوماً نابرابری ایجاد نمی‌کنند بلکه این قوانین ریشه در موانع ساختاری و نهاده‌بینه شده در بطن جامعه دارند که متأسفانه ریشه‌های عمیقی هم دارد.»

دکتر توران ولی‌میراد، جامعه‌شناس و مدیر شورای همکاری‌های زنان در گفت‌وگو با «ایران» با بیان اینکه مشکل اصلی زنان عدم برنامه‌ریزی برای آنان در جامعه است، می‌گوید: «اساسی‌ترین چالش حوزه زنان در کشور که تنها محدود به امروز هم نیست، عدم برنامه‌ریزی در این حوزه است. منظور از برنامه‌ریزی تهیه برنامه‌های سرسری نیست بلکه منظور من برنامه‌ریزی منسجم و هدفمند است که نقطه هدف برای نظام و سیستم، درون سیستم مشخص باشد. اینکه بدانیم در حوزه زنان به کدام نقطه می‌خواهیم برسیم؟ موانع در کجا قرار دارند؟ اصلاً کدام موانع باید برداشته شوند و چه امکانات و ملزوماتی ایجاد شود؟» وی با استناد از نبود اتاق فکری واحد در حوزه زنان ادامه می‌دهد: «مشکل اصلی زنان همین نبود یا کمبود اتاق فکر و برنامه‌ریزی است که باید تعیین کند کجا باید برویم و به کجا باید برسیم. به دلیل فقدان اتاق فکر، مشکلات زنان روی

پیردختر و ترشیده، همه مصداق‌های بارزی از خشونت علیه زنان در جامعه است که معمولاً در پس چهاردیواری‌های خانه‌ها از ترس شرم و آبرو پنهان نگه داشته می‌شوند. دکتر ساعی با اشاره به چالش‌های فرهنگ سکوت برای زنان در جامعه می‌گوید: «بسیاری از زنان مقابل مسائلی که در جامعه یا حتی در خانه برای آنها اتفاق می‌افتد به دلیل همان بسترهای عمیق ساختاری سکوت می‌کنند و ترجیح می‌دهند صدایشان درنیاید و اعتراضی نکنند، در ارتباط با انواع خشونت‌ها از خشونت‌های کلامی تا خشونت‌های خانگی

آنها برابری می‌کند اما عمدتاً پست‌های مدیریتی و کلیدی دست مردان است که این موضوع هم ریشه در همان نگاه‌های سنتی دارد. دولت‌ها در همه ادوار گذشته همواره از حمایت زنان سخن گفته‌اند و در خوشبینانه‌ترین حالت کمترین پست‌ها در اختیار زنان قرار گرفته است.

کمبود اتاق فکر و تکثیر مشکلات

دکتر توران ولی‌میراد، جامعه‌شناس و مدیر شورای همکاری‌های زنان در گفت‌وگو با «ایران» با بیان اینکه مشکل اصلی زنان عدم برنامه‌ریزی برای آنان در جامعه است،

این موضوع به وفور مشاهده می‌شود و یکی از چالش‌های اساسی حوزه زنان است که همواره وجود دارد.

کار زیاد و سهمی کم

زنان بخش عظیمی از نیروی کار جامعه را تشکیل می‌دهند. آنها در بسیاری از کارخانه‌ها و در مشاغل متعددی دوشادوش مردان کار می‌کنند اما متأسفانه بهره‌آنان از رحمتی که متعلق می‌شوند به اندازه کافی چشمگیر نیست. ساعی می‌گوید: «زنان با نابرابری‌های بسیاری در حوزه اشتغال و مسائل اقتصادی روبه‌رو هستند؛ در کارخانه‌ها به دلیل دستمزدهای پایین، بیشتر از زنان استفاده می‌شود حتی در بسیاری از ادارات و سازمان‌ها تعداد زنان بیشتر از مردان است یا

می‌گوید: «اساسی‌ترین چالش حوزه زنان در کشور که تنها محدود به امروز هم نیست، عدم برنامه‌ریزی در این حوزه است. منظور از برنامه‌ریزی تهیه برنامه‌های سرسری نیست بلکه منظور من برنامه‌ریزی منسجم و هدفمند است که نقطه هدف برای نظام و سیستم، درون سیستم مشخص باشد. اینکه بدانیم در حوزه زنان به کدام نقطه می‌خواهیم برسیم؟ موانع در کجا قرار دارند؟ اصلاً کدام موانع باید برداشته شوند و چه امکانات و ملزوماتی ایجاد شود؟» وی با استناد از نبود اتاق فکری واحد در حوزه زنان ادامه می‌دهد: «مشکل اصلی زنان همین نبود یا کمبود اتاق فکر و برنامه‌ریزی است که باید تعیین کند کجا باید برویم و به کجا باید برسیم. به دلیل فقدان اتاق فکر، مشکلات زنان روی

می‌گوید: «اساسی‌ترین چالش حوزه زنان در کشور که تنها محدود به امروز هم نیست، عدم برنامه‌ریزی در این حوزه است. منظور از برنامه‌ریزی تهیه برنامه‌های سرسری نیست بلکه منظور من برنامه‌ریزی منسجم و هدفمند است که نقطه هدف برای نظام و سیستم، درون سیستم مشخص باشد. اینکه بدانیم در حوزه زنان به کدام نقطه می‌خواهیم برسیم؟ موانع در کجا قرار دارند؟ اصلاً کدام موانع باید برداشته شوند و چه امکانات و ملزوماتی ایجاد شود؟» وی با استناد از نبود اتاق فکری واحد در حوزه زنان ادامه می‌دهد: «مشکل اصلی زنان همین نبود یا کمبود اتاق فکر و برنامه‌ریزی است که باید تعیین کند کجا باید برویم و به کجا باید برسیم. به دلیل فقدان اتاق فکر، مشکلات زنان روی

می‌گوید: «اساسی‌ترین چالش حوزه زنان در کشور که تنها محدود به امروز هم نیست، عدم برنامه‌ریزی در این حوزه است. منظور از برنامه‌ریزی تهیه برنامه‌های سرسری نیست بلکه منظور من برنامه‌ریزی منسجم و هدفمند است که نقطه هدف برای نظام و سیستم، درون سیستم مشخص باشد. اینکه بدانیم در حوزه زنان به کدام نقطه می‌خواهیم برسیم؟ موانع در کجا قرار دارند؟ اصلاً کدام موانع باید برداشته شوند و چه امکانات و ملزوماتی ایجاد شود؟» وی با استناد از نبود اتاق فکری واحد در حوزه زنان ادامه می‌دهد: «مشکل اصلی زنان همین نبود یا کمبود اتاق فکر و برنامه‌ریزی است که باید تعیین کند کجا باید برویم و به کجا باید برسیم. به دلیل فقدان اتاق فکر، مشکلات زنان روی

روایت قصه فراق سخت و شیرین مادران شهیدای مفقودالثر

مادران انتظار

مرجان فندی

خبرنگار

در جنگ ۸ ساله عراق علیه ایران بیش از ۳۰۰ هزار نفر به شهادت رسیدند که در پایان جنگ پیکر بیش از ۱۰ هزار نفر از آنان، مفقودالثر بود. شاید برای نسل جوان که درک کمتری از این جنگ ۸ ساله دارد، شنیدن خبر برگزاری مراسم تشییع شهدای گمنام تکراری باشد، شاید هم بعضی‌ها از شنیدن خبرهایی مربوط به جنگ خسته شده باشند، اما هنوز آدم‌هایی بی‌ما هستند که جنگ پرايشان هیچ وقت تمام نمی‌شود. بیش از ۳۰ سال است که هر وقت تابوت شهدای گمنام را به وطن می‌آورند، آنها به دنبال پسر گمشده‌شان هستند؛ مادرانی که تا لحظه آخر عمرشان منتظر می‌مانند تا بالاخره خبری از فرزندان شهنشوند؛ مادری که وقتی جانش را از دست داد به خواب فرزندش رفت و نام مکانی را که پسر گمشده‌اش به نام شهید گمنام خاک شده بود به خانواده‌اش داد.

فاطمه بهبودی، عکاسی است که زندگی مادران شهیدا را به‌طور مستند در مجموعه عکس‌هایی با عنوان «مادران انتظار» و «شهدای گمنام» روایت کرده است. این مجموعه عکس درباره مادران شهیدای مفقودالثر جنگ ۸ ساله ایران و عراق است که بیش از ۳۰ سال می‌شود چشم‌انتظار خبری از پیکر فرزند خود هستند. مجموعه عکس «مادران انتظار» در سال ۲۰۱۴ جایزه عکاسی «پوی» آمریکا را به خود اختصاص داد. بهبودی در سال ۲۰۱۵ با این مجموعه عکس به عنوان اولین زن ایرانی برنده جایزه جهانی «ورلدر پرس فوتو» شناخته شد و همچنین در سال ۲۰۱۷ نشریه «تایم» عکس‌ها را در مجموعه «۳۴ پرونده او با عنوان «جنگ هنوز زنده است» که درباره آثار جنگ ایران و عراق در زندگی ایرانیان است، نامزد اصلی جایزه «گرت» آمریکا شد و در سال ۲۰۲۰ هم موفق به دریافت اسکالرشپ در مدرسه مدیا و ژورنالیسم

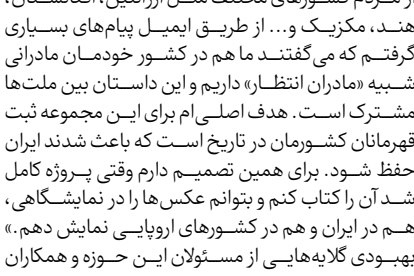
دانمارک شد. بهبودی با اشاره به اینکه سال‌های زیادی تلاش کرده تا پروژه‌ای را تولید کند که برای نسل‌های بعدی درباره این بخش از تاریخ ایران به یادگار بماند، می‌گوید: «من و همسرم و سال‌های کم طی ۸ سال جنگ تعمیلی به دنیا آمدیم با اسم جنگ و شرایط آن دوران بزرگ شدیم؛ چه جنگ عراق علیه ایران و چه جنگ‌هایی که در اطراف کشور ما اتفاق افتاد. به همین خاطر هیچ وقت از کلمه جنگ دور نبودیم و همیشه آن را نزدیک احساس کردیم. زمانی که تصمیم گرفتیم روی این پروژه کار کنیم، احساس کردم ما هنوز خیلی حرف‌های ناگفته درباره جنگ تعمیلی داریم که کامل به آن پرداخته نشده است. همیشه با خودم می‌گفتم

کاش بتوانم روزی عکس‌هایی بگیرم که به نوعی صدای قربانیان جنگ باشد و مردم دنیا بتوانند آن را بشنوند. از سال ۹۰ تا ۹۱ انجام این پروژه در ذهنم پررنگ‌تر شد و از روزی که عکاسی خبری را شروع کردم دغدغه‌ام این بود که از قربانیان جنگ عکاسی کنم. بعد از آن قریب به ۹۰ درصد مراسم تشییع پیکر شهدایی را که بعد از سال‌ها می‌آورند، عکاسی می‌کردم. در حین عکاسی زندگی مادران شهدا ابشدت نظرم را جلب کرد. وقتی مادران شهید مفقودالثر را می‌دیدم که بعد از این همه سال‌ها هنوز بی‌صبرانه منتظر برگشت پیکر فرزندان‌شان بودند برایم عجیب بود و از خودم می‌پرسیدم چطور یک مادر می‌تواند بعد از این همه سال همچنان بی‌تابانه منتظر فرزندش باشد؟

این عکاس مستند اجتماعی با بیان اینکه پروژه «مادران انتظار» هنوز تکمیل نشده است، می‌افزاید: «از ۴۰ مادر شهید در ۱۵ شهر ایران عکاسی کردم اما متأسفانه خیلی

از مادران فوت شدند، البته پروژه هنوز ناقص است به این دلیل که هر چه بیشتر وارد عمق این موضوع می‌شدم و ارتباطات بیشتری می‌گرفتم، ایده‌های بیشتری به ذهنم می‌آمد چون خدمات بسیار زیادی پشت این قصه وجود دارد که خیلی پنهان است.» او با توجه به نمایشگاه‌هایی که برگزار کرده و واکنش‌های مختلفی که از بازدیدکننده‌های ایرانی و خارجی دیده است، ادامه می‌دهد: «مردم دنیا همیشه دنبال واقعیت هستند و تاریخ پرايشان مهم است. خیلی از بازدیدکننده‌های خارجی وقتی عکس‌های مجموعه «مادران انتظار» را می‌دیدند شگفت‌زده می‌شدند. زمانی هم که عکس‌ها در مجله «تایم» منتشر شد از مردم کشورهای مختلف مثل آرژانتین، افغانستان، هند، مکزیک و... از طریق ایمیل پیام‌های بسیاری گرفتم که می‌گفتند ما هم در کشور خودمان مادرانی شبیه «مادران انتظار» داریم و این داستان بین ملت‌ها مشترک است. هدف اصلی‌ام برای این مجموعه ثبت قهرمانان کشورمان در تاریخ است که باعث شدند ایران حفظ شود. برای همین تصمیم دارم وقتی پروژه کامل شد آن را کتاب کنم و بتوانم عکس‌ها را در نمایشگاهی، هم در ایران و هم در کشورهای اروپایی نمایش دهم.»

خود دارد و در این باره می‌گوید: «صادقانه بگویم در چند سال اخیر برای تکمیل این پروژه از خیلی‌ها زنجیده‌ام؛ هنوز بعد از گذشت چند سال همچنان منتظر هستم به من مجوز دهند که بتوانم به مناطق مورد نظر بروم و عکاسی کنم. دلیل طولانی شدن این روند را نمی‌دانم، به خاطر زن بودن من است یا درگیری‌هایی که در منطقه و تنش‌های مرزی و خطرهایی که در این مناطق وجود دارد. به این دلایل تاکنون و بعد گذشت چند سال این مجموعه همچنان با طلاق و نوانسنتم «مادران انتظار» و «شهدای گمنام» را به سرانجام برسانم و کتاب نفیس و نمایشگاه عکسی که در شأن این مادران و شهدا باشد، برگزار کنم. گلایه می‌کنم چون می‌بینم هر چند وقت یک‌بار عکس «مادران انتظار» را بدون اجازه از روی سایت‌م برمی‌دارند و منتشر می‌کنند. چون پروژه شناخته شده، خیلی‌ها از آن سوءاستفاده می‌کنند تا این پروژه را به نام خودشان تمام کنند.»

رشادت‌ها و از خودگذشتگی‌های زنان در حوزه مقاومت فراموش نمی‌شود

ایثار زنان

گزارش

مهسا قوی‌قلب

خبرنگار

تولد حضرت زهرا، ذره نادره هستی با عنوان روز زن و مادر در کشور ما گرامی داشته می‌شود. موضوع زن و مسائل مربوط به او در هر فرهنگ و جامعه‌ای متفاوت است و نحوه برخورد با این موضوع هم در هر جامعه با دیگری فرق دارد در عین حال در جوامع امروزی آگاهی زنان تا حدی بالا رفته که به دنبال مطالبات و رفع تبعیض هستند.

ترکس کریمی، فعال حوزه زنان و ایثارگری با تبریک روز زن و مادر با اشاره به اینکه میلاد حضرت فاطمه(س) تقدیمی از سوی خداوند به بشریت است، به «ایران» می‌گوید: حضرت زهرا(س) چشمه جوشان حیات است و در قرآن با عنوان کوثر از ایشان نام برده می‌شود. ایشان انسان کاملی است که در همه ابعاد رشد کرده است. همه ابعادی که برای یک زن متصور است در حضرت زهرا(س) متجلی شده است. او زمانی که از فدک دفاع می‌کند، با رسیدگی به مسائل مختلف به نیازمندان و محرومان کمک می‌کند. او زنی فرمانده و عقیده‌است. امیدواریم که زندگی ایشان بتواند توسط بسیاری از اندیشمندان حوزه فرهنگ معاصرسازی و بهتر به جامعه معرفی شود. به گفته کریمی، در همه جوامع زنان نقش‌آفرینی‌های خاصی در ارتباط با جامعه خود داشتند مثلاً در نهضت‌های بزرگ جهانی و انبیا، نهضت مشروطه و دفاع مقدس حتی در جنگ‌های جهانی اول و دوم. آنچه با نگاه به تاریخ مورد توجه قرار می‌گیرد این است که از آنجایی که مورخان مرد هستند، زنان به حاشیه رانده شده‌اند. در جامعه ما مشاهده می‌شود، زنان بسیار نقش‌آفرین هستند. فداکاری‌های زنان در اعضای خانواده منحصر به فرد است. در تاریخ دفاع مقدس چهره‌های زیادی از زنان مؤثر وجود دارد چون حماسه‌های زیادی توسط زنان پدید آمده است. زنان ما تصویری قوی از خود نشان دادند و صدمات جنگی زیادی را متحمل شدند تا تعادل خانواده را حفظ کنند و به عنوان رزمنده یا بازمانده از جنگ نقش‌های زیادی را ایفا کردند اما متأسفانه به ایشان توجه زیادی نشده است و سؤال نمی‌شود که چه موقعیتی را بعد از جنگ داشتند و به آنها چه گذشته و چه می‌گذرد.

همیشه هروقت با زن یا مادر شهید صحبت می‌شود از خود می‌پرسیدم که زنان ما تصویر قوی از خود نشان دادند و صدمات جنگی زیادی را متحمل شدند تا تعادل خانواده را حفظ کنند و به عنوان رزمنده یا بازمانده از جنگ نقش‌های زیادی را ایفا کردند اما متأسفانه به ایشان توجه زیادی نشده است و سؤال نمی‌شود که چه موقعیتی را بعد از جنگ داشتند و به آنها چه گذشته و چه می‌گذرد. همیشه هروقت با زن یا مادر شهید صحبت می‌شود از خود می‌پرسیدم که زنان ما تصویر قوی از خود نشان دادند و صدمات جنگی زیادی را متحمل شدند تا تعادل خانواده را حفظ کنند و به عنوان رزمنده یا بازمانده از جنگ نقش‌های زیادی را ایفا کردند اما متأسفانه به ایشان توجه زیادی نشده است و سؤال نمی‌شود که چه موقعیتی را بعد از جنگ داشتند و به آنها چه گذشته و چه می‌گذرد. همیشه هروقت با زن یا مادر شهید صحبت می‌شود از خود می‌پرسیدم که زنان ما تصویر قوی از خود نشان دادند و صدمات جنگی زیادی را متحمل شدند تا تعادل خانواده را حفظ کنند و به عنوان رزمنده یا بازمانده از جنگ نقش‌های زیادی را ایفا کردند اما متأسفانه به ایشان توجه زیادی نشده است و سؤال نمی‌شود که چه موقعیتی را بعد از جنگ داشتند و به آنها چه گذشته و چه می‌گذرد.

هم انبار و از طرف دیگر آسیب‌های جدید نیز ایجاد می‌شود و این آسیب‌ها تکثیری می‌شوند و با انبوهی از مطالبات و مشکلات در حوزه زنان مواجه می‌شویم.»

فقط گفتن درد، چاره‌ساز نیست

این فعال حوزه زنان با اشاره به اینکه همه فقط می‌گویند به زنان پست بدهید، ادامه می‌دهد: «فرض کنید ۱۰ زن هم پست گرفتند، آیا مشکلات زنان کشور حل می‌شود؟ مسائل و مشکلات آنها و تبعیض‌هایی که در جامعه با آن مواجه هستند چه می‌شود؟ اگر نگاه کنید می‌بینید زنان ما در دولت‌های گذشته حتی سید وزیر زن را شکارنده بودند و در کابینه وزیر زن نیز داشتیم ولی چه اتفاقی افتاد؟ چه مشکلی برطرف شد؟ بیشتر از ۳۰ سال است در نهاد ریاست جمهوری و در سطح معاونت، نهادی برای زنان و خانواده داریم، تمام این معاونان طی همه دولت‌ها برای رفع مشکلات زنان کرده‌اند و ولی مراد بیان اینکه متأسفانه مسأله این است که به همه این موارد بی‌توجهی شده است، می‌گوید: «اگر قرار است چالش‌های زنان جامعه بررسی شود باید این موارد مورد بررسی قرار گیرد؛ اینکه همه دولت‌ها چه برنامه عملیاتی‌ای داده‌اند؟ تا زمانی که در حوزه زنان این اتفاق نیفتد اگر ما مورد به مورد مشکلات را مطرح کنیم و بگوییم این فهرست مشکلات زنان جامعه است که واقعاً هم هست، هیچ دردی دوانمی‌شود، چون مشخص نیست چه مرجعی و چگونه قرار است این مشکلات را برطرف کند. بنابراین فقط گفتن درد فایده‌ای در دوی آن ندارد.»

لزوم تدوین نگاهی واحد در حوزه زنان

مدیر شورای همکاری زنان در ادامه می‌گوید: «باید به یک نقطه واحد برسیم و نگاه واحدی در حوزه زنان داشته باشیم، یعنی مرجعی تعیین کند در حوزه زنان به کدام نقطه باید برسیم و منشور چیست و بدانیم رسیدن به آن نقطه، راهبرد و نقش‌راه مشخص باشد و منشور واحدی داشته باشیم و بدانیم برنامه‌های اقدام و عمل چیست تا طرح‌ها اجرا شود. اگر این موارد نداشته باشیم فقط باید در دولت‌های مختلف شاهد این باشیم که تنها زنان را با مشکلات خودشان رها کرده‌اند.»

نسل جدید استفاده شود. خدمات ارزنده زنان در دوران جنگ بسیار زیاد است. صداها و حوادث و زوایای زندگی خانواده‌های شهدا و ایثارگران بیش از پیش باید دیده شود. کریمی معتقد است که آسیب‌های ناشی از آلام زنان و مداران شهدا و خانواده‌های ایثارگران باید مورد پژوهش قرار گیرد. جنگ سرنوشت خوبی برای این افراد نداشته است. زده‌بایت زنان منادی صلح هستند و از نقش ایشان باید استفاده شود.

لزوم حمایت از زنان ایثارگرو زنان خانواده‌های شهدا و ایثارگران

بر اساس آمارهای موجود شهدای زن ۴۲۸ نفر هستند که در بمباران‌ها شهید شدند و از این تعداد ۵۰۰ نفر رزمنده داشتیم. ۳۱ زن جانباز قطع نخاعی داشتیم که حدود ۲۰ نفر زنده هستند و ۵۲۳۵ نفر نیز تعداد کل جانبازان زن هستند و تعدادی از این افراد بالای ۲۵ درصد جانبازی دارند. ما اسرای زن هم داشتیم. خانم میرشکار، فاطمه نانیدی و معصومه آباد از جمله معروف‌ترین این افراد بودند که در زندان‌های یعنی اسیر شده بودند. کریمی با بیان اینکه نگهداری از جانبازان قطع نخاعی بسیار سخت است، می‌افزاید: برای مردان آسایشگاه داریم ولی برای زنان نه. در سال ۱۴۰۰ تنها ۸ تخت به زنان جانباز اختصاص داده شد اما آسایشگاه مجهز خاص برای این افراد

نداریم، کما اینکه نیاز به رسیدگی تخصصی دارند. در روز زن باید به زنان جانبازان تبریک فراوانی گفت چرا که در طول دوران نگهداری همسرانشان آنها هم دچار مشکلات جسمی زیادی بویژه از ناحیه کمر و پا می‌شوند. هزینه پرستاری که به این افراد داده می‌شود چندان زیاد نیست و پس از فوت همسر این مبلغ کم می‌شود. با این همه بسیاری از دلسوزان این حوزه معتقدند باید به باس قدردانی از این زنان این مبلغ کاهش پیدا نکند. زنان ایثارگر و زنانی که از جمله خانواده‌های شهدا و ایثارگران هستند در جامعه ما آن چنان که باید دیده نمی‌شوند، با این هه شایسته است که توجه به این قشر مظلوم و نجیب بیشتر شود و در قانون جامع خدمات‌رسانی ایثارگران بازنگری انجام شده تا نگاه ویژه‌ای به این عزیزان شود تا با عدالت جنسیتی گره‌ای از مشکلات آنها باز شود. در نهایت حوزه زنان ایثارگر باید نیازسنجی شود و قوانین برای حمایت بیشتر بازنگری و بررسی شود.